

John Dewey'e İlişkin Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Analizi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Hatice FAKİOĞLU BAĞCI¹

1 Arş. Gör. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, hatice.fakioglu@medeniyet.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-9901-3850.

Gönderilme Tarihi: 15.06.2022 Kabul Tarihi: 21.11.2022 DOI: 10.37669/milliegitim.1131498

Atf: "Fakioğlu Bağcı, H. (2023). John Dewey'e ilişkin Türkiye'de yapılan çalışmaların analizi. *Millî Eğitim Dergisi*, 52 (239), 1627-1648. DOI: 10.37669/milliegitim.1131498"

Öz

Bu araştırmanın amacı John Dewey'e ilişkin çalışmaları, belirlenen ölçütlere göre incelemek ve analiz etmektir. Evren, Dewey'e ilişkin çalışmalardır. Örneklemi ise Dewey'e ilişkin 1992-2022 yılları arasında Türkiye'de yapılmış lisansüstü tezler ile ULAKBİM TR Dizin veya DergiPark'ta indekslenen Türkçe ve İngilizce makaleler oluşturmaktadır. Ülkemizde yapılmış lisansüstü tezler için YÖK Ulusal Tez Merkezi, makaleler için de ULAKBİM TR Dizin ve DergiPark platformları taranmıştır. Taramalar sonunda 1992-2022 yılları arasında Dewey'e ilişkin olarak 23 lisansüstü tezi ve 57 makalenin olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalar, araştırma türü, yayın yılı, yayın dili, lisansüstü tezin yapıldığı üniversite, makalenin yayınlandığı dergi, çalışmanın yöntemi, çalışmanın veri toplama aracı, veri analiz yöntemi ve odak konusu bakımından incelenmiştir. Araştırmada içerik analizi kullanılmış ve elde edilen bulgular tablolularla gösterilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre, ülkemizde Dewey'e ilişkin en fazla çalışma 2019 yılında yapılmıştır. Tezlerden biri hariç hepsinin Türkçe, makalelerin ise yarıya yakınının İngilizce yazıldığı tespit edilmiştir. En fazla tezin Atatürk, Gazi ve Marmara üniversitelerinde tamamlandığı, en fazla makalenin ise International Journal of Progressive Education adlı dergide yayınlandığı görülmüştür. Bir yüksek lisans tezi ve makale hariç tüm çalışmalar, nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman inceleme, en fazla kullanılan veri analiz yönteminin ise içerik analizi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Odak konu bakımından en fazla çalışmanın, Dewey'in eğitimi felsefesine dair olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları ışığında Dewey'in felsefesine ilişkin odak konu alanlarının genişletilmesi ve Türk eğitim sistemine etkilerinin derinlemesine araştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: eğitim felsefesi, John Dewey, içerik analizi, Türkiye

Analysis of Studies Conducted in Türkiye on John Dewey

Abstract

The purpose of this study is to examine and analyze the studies on John Dewey in accordance with the established criteria. The universe involves the studies on John Dewey. The sample consists of dissertations and theses on John Dewey written in Türkiye between 1992 and 2022 as well as articles in Turkish and English that are indexed in the ULAKBİM TR Index or DergiPark platform. The National Thesis Center of the Council of Higher Education was searched for dissertations and theses that have been performed in Türkiye, as well as the Turkish Academic Network and Information Center (ULAKBİM) TR Index and the DergiPark platform for articles. As a result of the search, 23 dissertations and theses and 57 articles were found on Dewey between 1992 and 2022. These studies were examined in terms of research type, year of publication, publication language, university where the dissertation/thesis was produced, the journal in which the article was published, study method, data collection instrument, data analysis method, and focus. The research conducted a content analysis and presented the results in tables. According to the research results, the most studies in Türkiye on Dewey were conducted in 2019. All but one of the dissertations and theses were found to have been written in Turkish, while almost half the articles were written in English. Most of the dissertations/thesis were found to have been written at Atatürk, Gazi, and Marmara Universities, while most of the articles were published in the International Journal of Progressive Education. Except for one thesis and one article, all studies were conducted using qualitative research methods. The most commonly used data collection tool in the studies was found to be document reviews and the most commonly used data analysis method to be content analysis. Regarding the topic of focus, most of the studies were found to have dealt with Dewey's philosophy of education. In light of the research findings, it is recommended to expand the focus subject areas on Dewey's philosophy and to investigate its effects on the Turkish education system in depth.

Keywords: *philosophy of education, John Dewey, content analysis, Türkiye*

Giriş

John Dewey (1859-1952), ilerlemeci eğitim felsefesi ile 20. yüzyılın ilk yarısına damgasını vurmuş Amerikalı bir filozoftur (Soltis, 2002). Dewey, belki de felsefe tarihinde eğitimi bütün boyutları ve sorunlarıyla açık bir şekilde ele alan tek filozoftur (Ünder, 2020). Onun felsefesinde temel amaç, insanlığın karşılaştığı problemlere çözümler sunan bir anlayış geliştirmektir (Cochran, 2010). Bu anlayışı geliştirirken özellikle her türlü düalizmden kaçındığı ve insanın çevresiyle etkileşimini içeren tecrübelerini merkeze aldığı görülmektedir (Dewey, 1954). Bu temel özelliklere sahip

Dewey'in felsefesi, Amerika'da ve dünyanın çoğu ülkesinde yaşadığı dönem boyunca ilgiyle takip edilmiştir.

Ne var ki Dewey'in ölümüyle birlikte felsefesine olan ilgi azalmıştır. Bu azalmada, İngiltere'de ortaya çıkan analitik ve linguistik, Kıta Avrupası'ndan yayılan pozitivizm ve varoluşçuluk felsefe akımlarının dünya genelinde popüler hale gelmesi etkili olmuştur. Ancak Dewey'in eserlerinin toplu bir şekilde yayınlanmaya başladığı 1969'dan sonra onun felsefesine karşı yeni bir ilgi uyanmış ve ona ilişkin çalışmaların sayısında artış olmuştur. Bu ilginin bir nedeni de insanlığın bugün karşı karşıya kaldığı sorunlarla Dewey'in çözmeye çalıştığı problemlerin benzer olmasıdır (Boisvert, 1998).

Diğer bir görüşe göre de Dewey'e olan ilginin asıl sebebi, onun felsefeyi yaşamla ilişkilendirmesidir. Çoğu insan, gündelik hayata dokunmayan ve sorun çözmeyen felsefe anlayışlarından rahatsızlık duymaya başlamıştır. Dewey'in salt teori ile ilgilenen ve mevcut problemlere ilişkin çözümler konusunda somut öneriler ortaya koymayan felsefi akımları eleştirmesi, bu insanlara cazip gelmiştir. Dewey'in felsefesine duyulan ilgi, başta akademi dünyası olmak üzere özellikle de Amerika'da gittikçe artmaktadır (Gündoğdu, 2018).

Dewey'in Türk toplumunda tanınması ise 1900'lü yılların başına denk gelmektedir. Bu tanınmanın, ABD'de görev yapmış İhsan Sungu, Avrupa'da eğitim almış Mustafa Rahmi Balaban ile Avni Başman'ın Dewey'den yaptıkları çeviri eserler aracılığıyla gerçekleştiği ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra, Avrupa'da eğitim alan Türk öğrencilerin Dewey'in yazdıklarını okumaları, onun Türk toplumunda tanınmasında rol oynadığı belirtilmektedir (Güven, 2020).

Genel olarak akademik çevrelerde Dewey'e olan ilginin artması bir yana onu ülkemiz için önemli kılan özel nedenler de vardır. Bunların başında Dewey'nin Türkiye seyahati ve Türk eğitim sistemine ilişkin yazdığı raporlar gelmektedir. Dewey'e İsmail Safa'nın (Özler) Maarif Vekâleti döneminde (1923) mektup yazılarak Türkiye'ye davet edilmiştir. Dewey'in davet edilme nedeni, yeni kurulan demokratik bir devlette eğitimin ve öğretmen yetiştirmenin nasıl olması gerektiği ile ilgili fikirler almaktır. Bu davet üzerine Dewey, Vasıf Bey'in Maarif Vekâleti döneminde (1924) gelebileceğini bildirmiştir. Dewey 19 Temmuz 1924 tarihinde Türkiye'ye gelmiş ve 10 Eylül 1924 tarihinde ise ülkemizden ayrılmıştır. Dewey'in Türkiye seyahati, Amerikalı iş adamı Charles R. Crane tarafından finanse edilmiştir. Dönemin İstanbul ve Ankara basınından anlaşıldığı kadarıyla, bu seyahatin ülke gündeminde önemli yankıları olmuştur. Bu seyahatinde Dewey, dönemin ileri gelen siyasetçileri ve eğitimcileri ile temaslarda bulunarak ülkemiz eğitim sistemi hakkında bilgi edinmeye çalışmıştır. Bu seyahatten

edindiği izlenimlerin, onun Türk eğitim sistemine ilişkin yazdığı raporlarda etkili olduğu belirtilmiştir (Ata, 2020).

Dewey'in raporları incelendiğinde, bunlardan birincisi Türkiye'de iken yazdığı ve bir rapor olmaktan ziyade bütçeyle ilgili alınması gereken acil önemleri içeren kısa bir muhtıra niteliğindedir. İkincisi ise daha kapsamlı olup Amerika'ya gittikten sonra oradan gönderdiği ve Türk eğitim sistemine ilişkin önerilerini ayrıntılı bir şekilde sıraladığı esas rapordur. Bu iki rapor birbirlerini tamamladıkları için tek bir raporun iki bölümü olarak kabul edilmiştir. Birinci bölümde eğitimin finanse edilmesiyle ilgili konular öne çıkarken, ikinci bölümde Türk eğitim sisteminin amacı, programı, millî eğitim teşkilatı, öğretmen yetiştirme, okul yapısı ve disiplini, sağlığın korunması ve benzeri konular öne çıkmaktadır. İki bölümden oluşan bu rapor, yeni harfli olarak ilk kez 1939'da Türkiye Maarifi Hakkında Rapor başlığıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından basılmıştır (Dewey, 1939).

Raporun Türk eğitim sistemine etkilerine gelindiğinde, bu konuda çeşitli fikirlerin olduğu görülmektedir. Sözgelimi Bal araştırmasında, Millî Eğitim Bakanı Mustafa Necati Bey döneminde (1925-1929) Dewey'in raporda belirttiği öneriler doğrultusunda Türk eğitim sisteminde önemli değişikliklerin yapıldığını ifade etmiştir. Ona göre Mustafa Necati Bey, eğitimle ilgili yaptığı düzenlemelerde Dewey'in raporunu değerli bir kaynak olarak görmüş ve buradaki önerileri imkânlar ölçüsünde gerçekleştirmiştir (Bal, 1991). Altunya ise, Mustafa Necati'inin, Dewey'in raporundan yola çıkarak gerçekleştirdiği söylenen birçok çalışmanın daha önce gündeme getirildiğini ileri sürmektedir. Buna ek olarak Dewey'e ait olduğu ifade edilen birçok fikrin de daha önce çeşitli vesilelerle dile getirildiğini ancak hayata geçirilmediğini, uygulanması için onun vizesine ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir (Altunya, 2020).

Sonuç olarak, hem akademik çevrelerde Dewey'e olan ilginin artması hem de onu ülkemiz için önemli kılan özel nedenlerin olması (Türkiye seyahati ve yazdığı rapora ilişkin tartışmalar), Dewey'e ilişkin akademik çalışmalar Türkiye'de ne durumdadır sorusuna yöneltmiş ve bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Bu araştırmanın amacı, ülkemizde Dewey üzerine yapılmış akademik çalışmaları incelemek ve bu çalışmalara dair bulgulara ulaşmaktır. Böylelikle Dewey'e ilişkin alanyazına katkı sağlamak ve bu konuda araştırma yapmak isteyenlere yol göstermek hedeflenmektedir.

Bu hedef doğrultusunda, Dewey hakkında ülkemizdeki üniversitelerde yapılmış lisansüstü tezlerle ve Türkiye kökenli dergilerde yayımlanan makalelere ulaşılmaya çalışılmıştır. Tezler için YÖK Ulusal Tez Merkezi; makaleler için de ULAKBİM TR Dizin ve DergiPark platformları taranmıştır. Bu ölçütler çerçevesinde yapılan taramalardan elde edilen çalışmalarda, aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır.

1. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmalar hangi türde yapılmıştır?
2. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmalar hangi yıllarda gerçekleştirilmiştir?
3. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmalar hangi dilde yapılmıştır?
4. Dewey'in felsefesine ilişkin lisansüstü çalışmalar hangi üniversitelerde yapılmıştır?
5. Dewey'in felsefesine ilişkin makaleler hangi dergilerde yayınlanmıştır?
6. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmalarda hangi araştırma yöntemi kullanılmıştır?
7. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmalarda hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
8. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmalarda hangi veri analiz yöntemleri kullanılmıştır?
9. Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmaların odak konuları nelerdir ve nasıl dağılım göstermektedir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma evreni ve örneklem, sınırlılıklar, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Bu makale, doküman incelemesi yapılarak hazırlandığından dolayı etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu olduğu gibi ortaya koymayı hedefleyen bir araştırma modelidir. Bu modelde araştırma konusu olan şey, kendi koşulları içinde betimlenmeye çalışılır. Bu modeli kullanan araştırmacı, araştırdığı konu ile ilgili çeşitli kayıtlardan topladığı verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunabilir ve yorumlayabilir (Karasar, 2007). Bu araştırmada, Dewey hakkında Türkiye'de yapılmış tezler ile Türkiye kökenli dergilerde yayınlanmış makaleler taranarak bu konudaki mevcut durum olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Evreni ve Örneklem

Evren, Türkiye'de Dewey'e ilişkin yapılmış olan araştırma yayınlarıdır. Örneklem ise Dewey hakkında 1992-2022 yılları arasında Türkiye'de yapılmış lisansüstü tezler ile ULAKBİM TR Dizin veya DergiPark'ta indekslenen Türkçe ve İngilizce makaleler oluşturmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmada incelenen çalışmalar, 1992-2022 yılları arasında Türk üniversitelerinde tamamlanmış lisansüstü tezler, ULAKBİM TR Dizin veya DergiPark'ta indekslenen Türkçe ve İngilizce makaleler ile sınırlıdır. Bu dizinler dışında Dewey hakkında Türkiye kökenli SSCI, SCI, AHCI vb. veya Alan indekslerinde taranan dergilerde de makaleler bulunmaktadır. Ancak bu makaleler TR Dizin veya DergiPark'ta indekslenmedikleri için araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada Dewey'e ilişkin Türkiye'de yapılmış lisansüstü tezlere erişmek için YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında "John Dewey" ve "Dewey" anahtar sözcükleri ile tarama yapılmıştır. Bu tarama sonucunda 1992-2022 yılları arasında 17'si yüksek lisans tezi ve 6'sı doktora tezi olmak üzere toplam 23 lisansüstü tezin tamamlanmış olduğu tespit edilmiştir. Bu tezlerden 4'ünün erişime açık olmadığı görülmüştür. Erişime açık olmayan lisansüstü tezlerden birine tezin yazarı ile e-posta üzerinden iletişime geçilip tezin PDF uzantılı tam metnine ulaşılmıştır. Diğer üçünün tam metinlerine ise Türkiye Belge Sağlama Sistemi (TÜBESS) üzerinden bir istek formu oluşturularak erişilmiştir. Dewey'e ilişkin Türkiye'de yapılmış makalelere ulaşmak için de ULAKBİM TR Dizin ve DergiPark'ta "John Dewey" ve "Dewey" anahtar sözcükleri ile tarama yapılmıştır. Bu taramanın sonucunda 57 makalenin PDF uzantılı tam metinlerine ulaşılmıştır. Bu taramalar 31 Mart 2022 tarihinde sonlandırılmış ve çalışmanın veri kaynakları 23 lisansüstü tez ve 57 makale olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada veri analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, birbirleriyle benzerlik taşıyan bilgilerin belirli kavram ve temaların altında toplanmasına ve bunların anlaşılır bir şekilde düzenlenerek yorumlanmasına dayanır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Bu araştırmada da Dewey'e ilişkin çalışmaların içeriği analiz edilirken, araştırmanın türü, yayın yılı, yayın dili, lisansüstü tezlerin yapıldığı üniversite, makalelerin yayımlandığı dergi, çalışmanın yöntemi, çalışmanın veri toplama aracı, çalışmanın veri analiz yöntemi ve çalışmanın odak konusu olmak üzere toplam 9 kategori oluşturulmuştur. Bu kategorilerin altına ilgili veriler işlenirken bazı çalışmalarda araştırmanın yöntemi, veri toplama aracı ve veri analiz yönteminin açıkça belirtilmediği görülmüştür. Bu tür durumlarda çalışma, araştırmacı tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve ilgili kategoriler uygun bir şekilde doldurulmuştur. Bu işlemden sonra kategorilerin frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Kodlamalardan belirli temalara ulaşılmış ve sonuçlar tablolar ile gösterilerek yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde Dewey'e ilişkin incelenen 80 çalışmanın türü, çalışmanın yapıldığı yıl, çalışmanın yazıldığı dil, lisansüstü tezlerin yapıldığı üniversite, makalelerin yayınlandığı dergi, çalışmada kullanılan yöntem, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi ve çalışmanın odak konusu ile ilgili bulgular yer almaktadır.

Tablo 1'de çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımı frekans ve yüzde olarak verilmiştir.

Tablo 1

Çalışmaların Araştırma Türlerine Göre Dağılımı

<i>Araştırma Türü</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Makale	57	71,25
Yüksek lisans tezi	17	21,25
Doktora tezi	6	7,5
Toplam	80	100

Tablo 1 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımı bakımından en fazla makale ($f=57$), en az ise doktora tezi türünde ($f=6$) araştırma yapıldığı görülmektedir. Diğer bir deyişle çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımında sırasıyla makale, yüksek lisans tezi ve doktora tezi yer almaktadır.

Tablo 2'de incelenen lisansüstü tez ve makalelerin 1992-2022 yılları arasındaki dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 2*Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı*

<i>Yıl</i>	<i>Tez</i>	<i>Makale</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
1992	1	-	1	1,25
1996	-	1	1	1,25
1998	1	-	1	1,25
2000	-	1	1	1,25
2001	-	1	1	1,25
2002	-	1	1	1,25
2003	2	-	2	2,5
2004	-	3	3	3,75
2005	1	1	2	2,5
2006	-	2	2	2,5
2007	2	1	3	3,75
2008	1	3	4	5
2009	1	6	7	8,75
2011	1	2	3	3,75
2012	2	3	5	6,25
2013	1	8	9	11,25
2014	1	4	5	6,25
2015	1	4	5	6,25
2016	-	5	5	6,25
2017	-	3	3	3,75
2018	-	1	1	1,25
2019	6	5	11	13,75
2020	-	2	2	2,5
2021	1	-	1	1,25
2022	1	-	1	1,25
Toplam	23	57	80	100

Tablo 2 incelendiğinde, 1992-2022 yılları arasında yapılmış lisansüstü tez ve makalelerin yıllara göre dağılımında, en fazla tezin 2019 yılında (f=6), en fazla makalenin ise 2013 yılında (f=8) yazıldığı görülmektedir. Toplamda ise en fazla çalışma 2019 yılında (f=11) yapılmıştır. 2019 yılından sonra hem tez hem de makale sayısında düşüş olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3'te çalışmaların yazıldıkları dillere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3*Çalışmaların Yazıldıkları Dillere Göre Dağılımı*

<i>Dil</i>	<i>Tez</i>	<i>Makale</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Türkçe	22	30	52	65
İngilizce	1	27	28	35
Toplam	23	57	80	100

Tablo 3 incelendiğinde, Dewey'in felsefesine ilişkin çalışmaların yarısından fazlasının (f=52) Türkçe yazılmış olduğu görülmektedir. Makalelerin yarısına yakını

(f=27) İngilizce yazılmış iken, lisansüstü tezlerden sadece bir tanesinin İngilizce yazılmış olması önemli bir bulgudur.

Tablo 4'te lisansüstü tezlerin üniversitelere ve türlerine göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 4

Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Üniversiteler ve Türlerine Göre Dağılımı

<i>Üniversite</i>	<i>Yüksek Lisans</i>	<i>Doktora</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	-	1	4,34
Akdeniz Üniversitesi	-	1	1	4,34
Ankara Üniversitesi	2	-	2	8,69
Atatürk Üniversitesi	2	1	3	13,04
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	-	1	4,34
Çukurova Üniversitesi	1	-	1	4,34
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	-	1	4,34
Erciyes Üniversitesi	1	-	1	4,34
Gazi Üniversitesi	2	1	3	13,04
İstanbul Üniversitesi	1	-	1	4,34
Marmara Üniversitesi	2	1	3	13,04
Ortaoğu Teknik Üniversitesi	-	1	1	4,34
Sakarya Üniversitesi	2	-	2	8,69
Uludağ Üniversitesi	-	1	1	4,34
Yeditepe Üniversitesi	1	-	1	4,34
Toplam	17	6	23	100

Tablo 4 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin ülkemizde yapılmış lisansüstü tezlerin tamamlandığı üniversite sayısının 15 olduğu görülmektedir. Bunların arasından en fazla tezin (f=3) Atatürk Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde tamamlandığı ortaya çıkmıştır. İkinci sırada (f=2) ise Ankara Üniversitesi ile Sakarya Üniversitesi yer almıştır. Ayrıca bu tezler, türüne göre incelendiğinde 17'sinin yüksek lisans, 6'sının ise doktora çalışması olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5'te makalelerin yayınlandıkları dergilere göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 5*Makalelerin Yayınlandıkları Dergilere Göre Dağılımı*

<i>Dergi</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,75
Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,75
Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,75
Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,75
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	2	3,50
Beytulhikme: An International Journal of Philosophy	1	1,75
Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,75
Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,75
Eğitimde Kuram ve Uygulama	1	1,75
e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences	1	1,75
Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,75
Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,75
Eurasian Journal of Educational Research	1	1,75
Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi	3	5,26
Folklor/Edebiyat	1	1,75
Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,75
Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi	1	1,75
Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	1,75
International Journal of Environmental & Science Education	1	1,75
International Journal of Instruction	1	1,75
International Journal of Progressive Education	13	22,80
İlköğretim Online	1	1,75
Journal of American Studies of Turkey	2	3,50
Journal of Education and Future	1	1,75
Journal of Research in Education and Society	1	1,75
Journal of the Turkish Chemical Society Chemical Education	1	1,75
Kayıt	2	3,50
Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,75
Kilikya Felsefe Dergisi	1	1,75
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	1	1,75
Kuramsal Eğitimbilim Dergisi	1	1,75
Marmara Coğrafya Dergisi	1	1,75
Muhakeme Dergisi	1	1,75
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,75
Temâşâ Dergisi	1	1,75
The Turkish Yearbook of International Relations	1	1,75
Tıp Eğitimi Dünyası	1	1,75
Toplum ve Demokrasi	1	1,75
Turkish Studies	1	1,75
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	1	1,75
Toplam	57	100

Tablo 5 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin makalelerin 40 farklı dergide yayınlandığı görülmektedir. Bu makalelerin en fazla (f=13) International Journal of Progressive Education adlı dergide yayınlandığı tespit edilmiştir. Bu dergi 2005-2016 yılları arasında DergiPark'ta yer almış ancak 2016 yılından sonra DergiPark'ta yeni sayı yayınlanmamıştır. Bu tarihten itibaren de DergiPark üzerinden yeni makale başvurusu kabul etmemiştir. Bu dergi dışında sırasıyla en fazla makale Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi'nde (f=3), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi

(f=2), Journal of American Studies of Turkey (f=2) ve Kaygı (f=2) adlı dergilerde yayınlanmıştır. Diğer dergilerin her birinde ise Dewey'e ilişkin birer makale yer almıştır.

Tablo 6'da çalışmalarda kullanılan yöntemlere göre dağılım verilmiştir.

Tablo 6

Çalışmalarda Kullanılan Yöntemlere Göre Dağılımı

<i>Yöntem</i>	<i>Tez</i>	<i>Makale</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Nitel	22	56	78	97,5
Karma	1	1	2	2,5
Toplam	23	57	80	100

Tablo 6 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin tez ve makalelerde büyük oranda (f=78) nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Sadece bir tez ve makalede karma yöntem ile araştırma yapılmıştır.

Tablo 7'de lisansüstü tez ve makalelerde kullanılan veri toplama araçları gösterilmiştir.

Tablo 7

Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

<i>Veri Toplama Araçları</i>	<i>Tez</i>	<i>Makale</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Doküman İnceleme	22	54	76	90,47
Görüşme	1	3	4	4,76
Durum Çalışması	-	1	1	1,19
Anket	-	1	1	1,19
Test	1	-	1	1,19
Fenomenolojik Metod	-	1	1	1,19
Genel Toplam*	24	60	84	100

*Çalışmalarda birden fazla veri toplama aracı kullanılmıştır.

Tablo 7 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin tez ve makalelerde birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı görülmektedir. Çalışmalarda en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman inceleme (f=76) olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak görüşme (f=4), durum çalışması (f=1), anket (f=1), test (f=1) ve fenomenolojik metod (f=1) verilerin toplanmasında kullanılan araçlardır.

Tablo 8'de lisansüstü tez ve makalelerde kullanılan veri analiz yöntemleri gösterilmiştir.

Tablo 8*Çalışmalarda Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı*

<i>Veri Analiz Yöntemleri</i>	<i>Tez</i>	<i>Makale</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
İçerik Analizi	21	55	76	85,39
Betimsel Analiz	3	4	7	7,86
Kavramsal Analiz	1	-	1	1,12
Frekans/ Yüzde	1	-	1	1,12
Ortalama/ Standart Sapma	1	-	1	1,12
t-Testi	1	-	1	1,12
Durum Analizi	-	1	1	1,12
Öykü Çözümlemesi	-	1	1	1,12
Genel Toplam*	28	61	89	100

*Çalışmalarda birden fazla veri analiz yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 8 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin tez ve makalelerde birden fazla veri analiz yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Hem tez hem de makalelerde en fazla kullanılan veri analiz yöntemi içerik analizidir (f=76). İkinci sırada ise betimsel analiz (f=7) gelmektedir. Bunların dışında çalışmalarda kullanılan diğer veri analiz yöntemleri ise şunlardır: Kavramsal analiz (f=1), frekans/ yüzde (f=1), ortalama/ standart sapma (f=1), t-Testi (f=1), durum analizi (f=1) ve öykü çözümleme (f=1).

Tablo 9'de lisansüstü tez ve makalelerin odak konularına göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 9*Çalışmaların Odak Konularına Göre Dağılımı*

<i>Odak Konu</i>	<i>Tez</i>	<i>Makale</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Dewey'in eğitim felsefesi	4	15	19	23,75
Dewey'in Türk eğitim sistemine etkileri	4	6	10	12,5
Dewey'in "Türk Maarifi Hakkında Rapor"u	-	6	6	7,5
Dewey'in Türkiye Seyahati	-	3	3	3,75
Dewey'in din felsefesi	-	2	2	2,5
Dewey'in değer ve ahlak anlayışı	2	4	6	7,5
Dewey'in demokrasi anlayışı	3	2	5	6,25
Dewey'in felsefesinde deneyim ve eğitim	2	3	5	6,25
Dewey'in felsefesinde deneyim ve sanat	1	3	4	5
Dewey'in liberalizm anlayışı	-	2	2	2,5
Dewey'in müze eğitimi ile ilgili görüşleri	-	2	2	2,5
Dewey'in felsefesiyle ilgili yapılan diğer çalışmalar	7	9	16	20
Toplam	23	57	80	100

Tablo 9 incelendiğinde, Dewey'e ilişkin tez ve makalelerin odak konu bakımından en fazla çalışmanın, Dewey'in eğitim felsefesine (f=19) dair olduğu görülmektedir. İkinci sırada Dewey'in felsefesiyle ilgili yapılan diğer çalışmalar (f=16), üçüncü sırada Dewey'in Türk eğitim sistemine etkileri (f=10), dördüncü sırada ise Dewey'in "Türk Maarifi Hakkında Rapor"u (f=6) ve Dewey'in değer ve ahlak anlayışı (f=6) gelmektedir. Dewey'in Türkiye seyahati (f=3) de dâhil onun ülkemizle ilişkisini ele alan çalışma sayısı toplam 19'dür. Yukarıda görüldüğü üzere Dewey'in eğitim felsefesini inceleyen çalışma sayısı ile onun ülkemizle ilişkisini ele alan çalışma sayısı eşittir. Bu bulgu, ülkemizde Dewey'in eğitim felsefesinin araştırma konusu olduğu kadar ülkemizle olan ilişkisi bakımından da incelendiğini göstermektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada John Dewey'e ilişkin Türkiye'de 1992-2022 yılları arasında Türkçe veya İngilizce olarak yazılmış YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde taranan 23 lisansüstü tez ile ULAKBİM TR Dizin veya DergiPark'ta indekslenen 57 makaleden oluşan toplam 80 çalışma örneklem olarak seçilmiştir. Dewey'e ilişkin çalışmalara, araştırmanın türü açısından bakıldığında 57 makale, 17 yüksek lisans tezi ve 6 doktora tezinin olduğu görülmektedir. Araştırmaların makale türünde yoğunluk kazanması ve doktora tezinin sayısının az olması, bundan sonraki süreçte konuyla ilgili araştırma yapmak isteyenlere bir ipucu sağlayabilir.

Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, ilk tez çalışmasına 1992, ilk makale çalışmasına ise 1996 yılında rastlanmıştır. En fazla tez 2019 yılında, en fazla makale ise 2013 yılında yazılmıştır. Toplamda ise en fazla çalışma 2019 yılında yapılmıştır. 2019 yılından sonra hem tez hem de makale sayısında düşüş olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaların yazıldığı dile göre dağılımına bakıldığında, İngilizce yazılmış bir lisansüstü tez olmasına karşın makalelerin neredeyse yarısı İngilizce yazılmıştır. Bu bulgu, tezlerin genelde Türkçe, makalelerin ise yarı yarıya Türkçe veya İngilizce olarak yazıldığını göstermektedir.

Lisansüstü tezlerin yazıldığı üniversiteler incelendiğinde, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Çankaya Onsekiz Mart Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi olmak üzere toplam 15 üniversite olduğu görülmektedir. Bunların arasından en fazla tezin Atatürk Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde tamamlandığı ortaya çıkmıştır. İkinci sırada ise Ankara Üniversitesi ile Sakarya

Üniversitesi yer almıştır. Ayrıca bu tezler, türüne göre incelendiğinde 17’sinin yüksek lisans, 6’sının ise doktora çalışması olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaya dâhil edilen makalelerin yayınlandığı dergilere bakıldığında, bu makalelerin 40 farklı dergide yayınlandığı görülmektedir. En fazla makale, sırasıyla şu dergilerde yayınlanmıştır: International Journal of Progressive Education, Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Journal of American Studies of Turkey, Kaygı. Geriye kalan 35 derginin her birinde ise Dewey’ e dair bir makale yer almıştır.

Çalışma kapsamındaki tez ve makaleler, araştırma yöntemleri açısından incelendiğinde en çok nitel araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Sadece bir tez ve makalede karma yönetime rastlanmıştır. Bu bulgu, Dewey’ e ilişkin çalışmalarda nicel araştırma yöntemlerinin pek tercih edilmediğini göstermektedir.

Lisansüstü tez ve makalelerde kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında çalışmalarda birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı görülmektedir. Hem tez hem de makalelerde en fazla kullanılan veri toplama aracı doküman incelemidir, ikinci sırada ise görüşme gelmektedir. Bunlar dışında çalışmalarda heykel inceleme, anket, test ve fenomenolojik metod birer defa kullanılmıştır.

Çalışmalar veri analiz yöntemleri açısından incelendiğinde birden fazla veri analiz yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Hem tez hem de makalelerde en fazla kullanılan veri analiz yöntemi içerik analizidir, ikinci sırada ise betimsel analiz gelmektedir. Bunlar dışında çalışmalarda kavramsal analiz, frekans/ yüzde, ortalama/ standart sapma, t-Testi, durum analizi ve öykü çözümlemesi birer defa kullanılmıştır.

Araştırma kapsamındaki tez ve makaleler, odak konu bakımından ele alındığında en fazla Dewey’ in eğitim felsefesi alanında çalışıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla şu konular takip etmektedir: Dewey’ in felsefesiyle ilgili yapılan diğer çalışmalar, Dewey’ in Türk eğitim sistemine etkileri, Dewey’ in “Türk Maarifi Hakkında Rapor”u, Dewey’ in değer ve ahlak anlayışı, Dewey’ in demokrasi anlayışı, Dewey’ in felsefesinde deneyim ve eğitim, Dewey’ in felsefesinde deneyim ve sanat, Dewey’ in liberalizm anlayışı, Dewey’ in müze eğitimi ile ilgili görüşleri. Görüldüğü gibi bu konular arasında Dewey’ in başta eğitim felsefesi olmak üzere onun felsefesiyle ilgili çeşitli konuları inceleyen çalışmalar öne çıkmaktadır. Buna ek olarak Dewey’ in ülkemizle ilişkini ele alan söz gelimi onun Türk eğitim sistemine etkilerini, Türk eğitim sistemine dair yazdığı raporu ve Türkiye seyahatini konu alan çok sayıda çalışma da bulunmaktadır. Bunlardan Dewey’ in Türk eğitim sistemine etkilerini inceleyen çalışmalar, çoğunlukla onun ülkemiz eğitim sistemi üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirtmektedirler.

Ne var ki bu çalışmalardan farklı olarak Büyükdüvenci'ye göre Dewey'in Türk eğitim sistemi üzerinde olumlu etkileri olmakla birlikte olumsuz manada etkileri de olmuştur. Olumsuz etki olarak öne çıkardığı husus, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Dewey'in pragmatik eğitim felsefesinin sorgulanmadan "ithal bir felsefe" olarak ülkemizde uygulanmasıdır. Ona göre pragmatizm bir gelenek olarak bizde benimsenmemiştir, onun yerine bu felsefenin hazır yapım çıktıları ve sonuçları taklit edilerek eğitimde uygulanmaya çalışılmıştır. Pragmatizmin eğitim üzerindeki bu hâkimiyeti, doğal olarak tekçiliği ve dogmatizmi doğurarak çoğulculuğun gelişmesini önlemiş ve demokratik bir yaşamı olumsuz etkilemiştir (Büyükdüvenci, 1994). Uygun ise Dewey'in raporundaki bazı tavsiyelerin Türk politikacılar tarafından yeterince dikkate alınmadığını belirtmekle birlikte öğretmen eğitiminin dönüşümü üzerinde Türkiye'de oldukça etkili olduğunun altını çizmektedir. Bunun en görünür etkisinin, köy öğretmenlerinin eğitimindeki politika ve uygulamalarda en iyi şekilde gözlemlendiğini belirtmektedir. Ona göre 1940'ların başında Türkiye'ye özgü bir model olarak başlatılan Köy Enstitüleri Projesi, büyük ölçüde Dewey'in tavsiyelerine dayanmaktadır (Uygun, 2008). Köy Enstitüsü düşüncesinin Dewey'in raporundan çıktığı iddiasını yanlış bulan Altunya'ya göre, Dewey'in raporundan çok önce bu projenin tohumları çeşitli vesilelerle atılmıştı ve öğretmen eğitimine ilişkin bazı hukuksal kazanımlar Dewey Türkiye'ye gelmeden beş ay önce elde edilmişti (Altunya, 2020).

Sonuç olarak, Dewey'in Türk eğitim sistemi üzerine etkisinin olup olmadığı, olduysa bu etkilerin ne kadar ve hangi yönde olduğu konuları tartışmalıdır. Farklı iddialar içeren çalışmaların varlığı, gelecekte bu tartışmanın devam edeceğini göstermektedir. Bu araştırmanın bulguları ışığında, Dewey'in felsefesine ilişkin odak konu alanlarının genişletilmesi ve Türk eğitim sistemine etkilerinin derinlemesine araştırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Aksakal, A. (2019). *John Dewey'in eğitim felsefesinde deneyim kavramı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Allahverdi, K. (2009). *John Dewey'de eleştirel düşünme yaklaşımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Alptekin, Y. (2006). Can progressive education be translated into a progressive idea?: Dewey's report on Turkish education (1924). *International Journal of Progressive Education*, 2 (2), 9-21.

- Altunya, N. (2020). John Dewey’nin Türk eğitim sistemine etkileri. Ünder, H. ve Aslan, C. (Haz.), *John Dewey: demokrasi ve eğitim kitabının 100. yılı içinde* (s. 43-48). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Anlıak, Ş., ve Yılmaz, H. (2004). Kuramsal bakış açısıyla proje yaklaşımı. *Eurasian Journal of Education Research*, (17), 92-101.
- Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40 (1), 41-61.
- Asmaz, A. (2019). *John Dewey’in ilerlemeci eğitim felsefesine dayanan öğrenci merkezli eğitimin öğrencilerin Türkçe dersindeki akademik başarısına etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Ata, B. (2020). Amerikalı hayırsever işadamı-diplomat Charles R. Crane ile John Dewey’in Türkiye gezisinin organizasyonu. Ünder, H. ve Aslan, C. (Haz.), *John Dewey: demokrasi ve eğitim kitabının 100. yılı içinde* (s. 27-42). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ata, B. (1998). *Tarih öğretimine bilimsel problem çözme yönteminin uygulanmasına yönelik bir model* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ata, B. (2000). The influence of an American educator (John Dewey) on the Turkish educational system. *The Turkish Yearbook*, 31, 119-130.
- Ata, B. (2001). 1924 Türk basını ışığında Amerikalı eğitimci John Dewey’nin Türkiye seyahati. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 193-207.
- Aydın, A. (2018). Making sense of Darwin through lenses of Dewey. *Muhakeme Dergisi*, 1 (1), 1-9.
- Aydın, A. (2015). *Lived experience: Dewey’s naturalistic conception* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bakır, K. (2007). *John Dewey ve demokratik eğitim* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Balanuye, Ç. (2009). Technology as habitual mode of being in the world. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (27), 148-154.
- Balanuye, Ç. (2017). Education of emotions as a possibility of handling value conflicts. *Kilikya Felsefe Dergisi*, (2), 17-29.
- Bal, H. (1991). *1924 raporunun Türk eğitimine etkileri ve J. Dewey’in eğitim felsefesi* (1. Baskı). Aydınlar Matbaası.

- Bender, M.T. (2005). John Dewey'nin eğitime bakışı üzerine yeni bir yorum. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 6 (1), 13-19.
- Bilgiç, M. (2016). Dewey'in pragmatizmi (Hegelci ve Marxist metafiziklerle rol paylaşımı içinde). *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)*, 11 (22), 351-367.
- Boisvert, R. D. (1998). *John Dewey: rethinking our time*. State University of New York Press.
- Bruce, B.C. (2008). Coffee cups, frogs, and lived experience. *International Journal of Progressive Education*, 4 (2), 22-39.
- Bülbül, M. (2009). 2000'li yılların eğitim problemlerine 1920'lerden çözüm önerileri: Dewey'den bugüne ne değişti? *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (3), 667-689.
- Büyükdüvenci, S. (1994). John Dewey's impact on Turkish education, *Studies in Philosophy and Education* 13, 393-400. <https://doi.org/10.1007/BF01077691>
- Cochran, M. (2010). Introduction. Cochran, M. (Edt.), *The Cambridge companion to Dewey* içinde (s. 1-12). Cambridge University Press.
- Coşkun Özüaydın, B. (2017). John Dewey ve Paideia Perennis. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1), 30-40.
- Çakır, T. (2006). John Dewey'in eğitim felsefesi bağlamında "eğitim hakkı" ve günümüz eğitim sistemine eleştirel bir bakış. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (6), 30-36.
- Çetin, N. (2022). *Eğitimde yabancılaşma: Deweyci çarenin temellendirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Çıldır, Z. (2014). Türkiye'de bir eğitim ortamı olarak müzelerin kullanımına ilişkin eğitimciler tarafından hazırlanan raporlar. *Folklor / Edebiyat*, 20 (79), 179-188.
- Çıtır, İ., ve Tanış, A. (2019). John Dewey'in natüralistik din anlayışı. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18 (36), 337-362. <https://doi.org/10.14395/hititilahiyat.581966>
- Dayıoğlu Öcal, S., ve İşcan, S. (2020). Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi ve Dewey'in Türkiye Maarifi Hakkında Raporu: Belge analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (5), 1505-1518. <https://doi.org/10.18506/anemon.683068>
- Demiray, T. (2003). *John Dewey'in eğitim felsefesinde bilgi ve bilim* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Demirel, F. (2019). John Dewey ve İsmail Hakkı Tonguç’un düşüncelerine göre insan doğasının eğitimle ilişkilendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52 (3), 967-987. <https://doi.org/10.30964/auebfd.538572>
- Dewey, J. (1954). *Democracy and education: an introduction to the philosophy of education*. The Macmillan Company.
- Dewey, J. (1939). *Türkiye maarifi hakkında rapor*. Devlet Basımevi.
- Dursun, N. (2019). İbni Tufeyl, Jean Jacques Rousseau, Bertrand Russell ve John Dewey’e göre “merak” [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Edwards, L.A., ve Greenwalt, K. A. (2013) Mining the present: Reconstructing progressive education in an era of global change. *International Journal of Progressive Education*, 9 (3), 0-12.
- Eker, S. (2007). *John Dewey’in pragmatik politik düşüncesi ve politikada pratik meşruiyet sorunu* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Erman, O., ve Boran, B. (2015). Kentsel mekanda heykel yerleştirmelerinin değerlendirilmesi: Semiyotik bir model önerisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44 (2), 170-190. <https://doi.org/10.14812/cufej.2015.009>
- Eroğlu, A. (2011). *John Dewey’de deneyim ve sanat* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Fakioğlu Bağcı, H. (2019). *Dewey ve Gadamer’in “tecrübe” anlayışlarının din eğitimi açısından felsefi olarak incelenmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Feinberg, W. (2013). Saving a progressive vision: Moving the Barnes collection. *International Journal of Progressive Education*, 9 (1), 59-72.
- Fidan Özcan, F. (2012). *Durkheim ve Dewey’nin ahlâk eğitimine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Furtun, A. (1992). *John Dewey’in pragmatist felsefesinin hukuk teorisine yansımaları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Genç, B. (2004). The nature of reflective thinking and its implications for in-service teacher education. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 235-243.

- Gustafsson, B., ve Öhman, J. (2013). Dequal: A tool for investigating deliberative qualities in student's socioscientific conversations. *International Journal of Environmental & Science Education*, 8 (2), 319-338. <https://doi.org/10.12973/ijese.2013.208a>
- Gülcü, N. (2020). John Dewey'in demokrasi ve eğitim anlayışının Atatürk dönemi eğitim politikasına yansımaları. *Turkish Studies*, 15 (1), 251-262. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.37356>
- Gülpınar, M.A. (2002). Yaşantısal öğrenme: Kişisel yaşantının / şimdiki zamanın içinde düşünmek. *Tıp Eğitimi Dünyası*, (9), 26-34.
- Gül, V. (2003). *John Dewey'in Türkiye eğitim sistemine etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gündoğdu, H. (2018). *John Dewey'de felsefe, deneyim ve yöntem*. Grafiker Yayınları.
- Güven, İ. (2020). *John Dewey'in Türk eğitim sisteminde tanınmasının tarihsel arka planı üzerine bir deneme*. Ünder, H. ve Aslan, C. (Haz.), John Dewey: demokrasi ve eğitim kitabının 100. yılı içinde (s. 19-26). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Hein, G. E. (2013). Progressive museum education: Examples from the 1960s. *International Journal of Progressive Education*, 9 (2), 61-76.
- İsbir, E. (2017). Tarihsel bir deneyim olarak sanat. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)*, 12 (24), 93-108.
- Jorgensen, C.G. (2013). Moral problems as issues-centered social studies education: Discovering Dewey as a guiding foundation. *International Journal of Progressive Education*, 9 (1), 41-57.
- Karadeniz, M. (2012). *John Dewey'in demokrasi düşüncesinin felsefi temelleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Karaduman Kutlu, R. (2005). *John Dewey'nin Türk eğitim sistemi üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kahraman, S., Baran, T., ve Saatçı, İ. A. (2011). The Fourth visit of John Dewey to Turkey (Problem based learning experience in Turkey). *e-Journal of New World Sciences Academy: Education Sciences*, 6 (4), 2459-2468.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler* (17. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

- Kartal, Ü. (2012). The ambiguity of the community as an ideal and practise: A philosophical approach. *Beytulhikme: An International Journal of Philosophy*, 2 (2), 53-66.
- Kartal, Ö. (2016). Erken cumhuriyet döneminde yabancı uzman raporlarına göre Türk eğitim sisteminin ezbercilik sorunu. *Journal of Research in Education and Society*, 31 (81), 42-59.
- Kesgin, A. (2016). Relationships between Dewey's pragmatism and early times of Turkish education system. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9 (2), 165-176. <http://dx.doi.org/10.5578/keg.10238>
- Keskin, Y. (2014). Progressive education in Turkey: Reports of John Dewey and his Successors. *International Journal of Progressive Education*, 10 (3), 72-85.
- Kıvanç, Z., ve Aydın, A. (2019). John Dewey'in demokratik yaşam felsefesinin fen bilimleri dersi öğretim programlarına yansımaları: Türkiye ve Yeni Zelanda örneği. *Journal of the Turkish Chemical Society*, 4 (1), 27-42.
- Kocabaş, A. (2008). Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri, Dewey, Mustafa Necati ve İsmail Hakkı Tonguç. *Toplum ve Demokrasi*, 2 (3), 203-212.
- Kop, Y. (2004). Progressivizm ve progressivizme eleştirel bir yaklaşım. *Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (10), 270-288.
- Korkmaz, F.D., ve Salman, C. (2019). Doğa, deneyim ve Dewey felsefesinin seramik üretime yansımaları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (1), 87-101.
- Kuhn Boedicker, L. (2013). Progressive education as continuing education for the developmentally disabled. *International Journal of Progressive Education*, 9 (2), 34-44.
- Morales, A.R., ve Samkoff, J. (2013). Voicing a mindful pedagogy: A teacher-artist in action. *International Journal of Progressive Education*, 9 (2), 117-128.
- Oral, Ş. B. (2012). John Dewey's concept of consummatory experience and its relevance to teacher education. *Elementary Education Online*, 11 (1), 161-172.
- Önal, M. (2016). On the condition of democracy in America: A pragmatic critique of liberalism and neoliberalism in the United States. *Journal of American Studies of Turkey*, (44), 14-34.
- Özsoy, S. (2009). «Türk modernleşmesi», demokrasi ve eğitim: Dewey perspektifinden bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (4), 1895-1931.

- Öztürk, M. (2008). *John Dewey'in eğitim felsefesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Savruk, D. (2019). *Locke, Rousseau ve Dewey'e göre eğitim ve deneyim ilişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Selvi, K., Sönmez, B., ve Özüdoğru, F. (2014). John Dewey: Okul, toplum ve eğitim. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel Sayı), 25-34.
- Simpson, D. J., ve Sacken, D. M. (2015). The ethical principle of regard for people: Using Dewey's ideas in schools. *International Journal of Progressive Education*, 11 (1), 41-57.
- Soltis, C. F. (2002). *John Dewey*. Guthrie, J. W. (Edt.), Encyclopedia of education içinde (s. 577-582). Macmillan Reference.
- Sözer, M. A., ve Sel, B. (2015). John Dewey'in görüşlerinin ontolojik ve epistemolojik temelde irdelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (3), 313-327.
- Strekalova-Hughes, E., Maarouf, S., ve Keskin, B. (2015). Influences of childhood experiences on early childhood education students. *Journal of Education and Future*, (8), 1-14.
- Sutinen, A. (2014). Social reconstructionist philosophy of education and George S. Counts. *International Journal of Progressive Education*, 10 (1), 18-31.
- Şirin, A. (2008). Oluşturmacılığın kuramsal temelleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (17), 196-205.
- Tarman, B. (2011). Development of social studies curriculum in Turkey and John Dewey's effect on the modernization of Turkish education. *International Journal of Progressive Education*, 7 (1), 45-61.
- Tural, A. (2019). *John Dewey'nin demokrasi anlayışının pragmatik temelleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Türer, C. (2009). İmkânlar alanı olarak din: Dewey'in din felsefesi. *F L S F / Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe Dergisi*, 4 (7), 173-195.
- Türer, C. (2016). (Pragmatist) ahlâk nedir? *Temâşâ*, (5), 15-32.
- Uygun, S. (2008). The impact of John Dewey on the teacher education system in Turkey, *Asia-Pacific Journall of Teacher Education*, 36 (4), November 2008, 291-307. <https://doi.org/10.1080/13598660802395808>

- Ünder, H. (2020). Dewey'nin felsefesi ve eğitim kuramı. Ünder, H. ve Aslan, C. (Haz.), *John Dewey: demokrasi ve eğitim kitabının 100. yılı içinde* (s. 49-60). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ültanır, E. (2012). An epistemological glance at the constructivist approach: Constructivist learning in Dewey, Piaget, and Montessori. *International Journal of Instruction*, 5 (2), 195-212.
- Üstün, N. (2013). *John Dewey'in demokrasi anlayışı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Waks, L. J. (2013). John Dewey and the challenge of progressive education. *International Journal of Progressive Education*, 9 (1), 73-83.
- Wolf-Gazo, E. (1996). John Dewey in Turkey: An educational mission. *Journal of American Studies of Turkey*, (3), 15-42.
- Yalçın, A. (2019). Cumhuriyet dönemi yabancı eğitim uzmanlarından John Dewey ve Beryl Parler'in raporlarında "iyi vatandaş" algısı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15 (Özel Sayı 1), 59-70. <https://doi.org/10.17244/eku.492197>
- Yeşiltaş, N. K., ve Kaymakçı, S. (2009). John Dewey'in eğitim anlayışı ve sosyal bilgiler eğitimine yönelik bazı örnek uygulamalar. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 227-242.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Gözden geçirilmiş 2. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, F. H. (2014). *John Dewey'in eğitim görüşleri ve Türk eğitim sistemine etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, Z. (2009). John Dewey'in liberalizmi: Birey/cilik-toplum ve özgürlük. *Kayı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (12), 79-92.
- Yüksel, H. (2021). *John Dewey'in değer/leme anlayışı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.